

Finansklagenemnda Inkasso

Avgjørelse FinKN 2025-240

4.3.2025

GOTHIA AS

Tvist

Om foretaket har beregnet inkassosalær av for høyt hovedkrav.

Etter manglende betaling av minimumsbeløp for en kreditt, sendte banken varsel om oppsigelse av Mastercard. Inkasso ble iverksatt etter at klager hadde delbetalt minimumsbeløpet i inkassovarslet. Salær var beregnet av totalt utestående saldo. Klager bestred betalingsplikt for inkassokostnadene. Klager fikk medhold.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: Kr 1 400

Saksfremstilling

Saken gjelder innfordring av misligholdt kredittkortgjeld.

Fordringshaver sendte 17.4.24 brev med krav om "minstebeløp å betale" kr 1 645, med betalingsfrist 1.5.24. Det fremgikk av varselet at klager hadde kredittgrense på kr 50 000 og at totalt skyldig beløp var kr 46 994,90. Det fremgikk også at foretaket den 10.4.24 hadde mottatt en innbetaling på kr 1 656.

Banken sendte 1.6.24 "Varsel om oppsigelse av SpareBank 1 Mastercard". Klager fikk frist til 15.6.24 med å betale et minimumsbeløp på kr 1 677. Klager ble orientert om at totalt skyldig beløp, kr 47 892,83 ville forfalle i sin helhet og at kredittavtalen ville bortfalle, dersom ikke minimumsbeløpet var betalt innen fristen.

Banken sendte inkassovarsel 17.6.24. I varselet het det blant annet "Vi har fortsatt ikke mottatt innbetaling fra deg etter at vi sendte 'Varsel om oppsigelse av SpareBank 1 Mastercard'. For å unngå flere omkostninger og oversendelse til inkasso, må du betale minimum betale kr 1 659 innen forfall. Dersom vi ikke mottar innbetaling av deg, vil totalt skyldig beløp på kr 47 373,87 bli oversendt til inkasso". Det fremgikk av varselet at klager hadde betalt kr 1 391 den 17.6.24.

Saken ble overført til inkasso og betalingsoppfordring ble sendt av inkassoforetaket 9.7.24. Av varslet fremgikk det at hovedkravet var kr 47 303,87. I tillegg var det påløpt forsinkelsesrenter og inkassosalær, beregnet av hele saldoen. I varselet het det videre "Ved ajourbetaling av minimumsbeløp og salær vil saken bli returnert SpareBank 1 Kreditt AS og kortforholdet fortsetter å løpe som normalt. Dette forutsetter at beløpet betales innen betalingsfrist med referanse/kid nedenfor". Ajourføringsbeløpet var spesifisert med kr 1 659 + kr 1 400 i salær, totalt kr 3 059.

Inkassoforetaket sendte 9.8.24 tilbud om redusert oppgjør. I varselet het det blant annet "Vi ønsker å informere deg om at vi har redusert minimumsbeløpet som du trenger å betale til kr 1 999. Ved å betale det reduserte minimumsbeløpet, vil din inkassosak bli avsluttet og returnert til Sparebank 1 Kreditt AS". Det fremgikk også at "Det totale kravet er i dag kr 49 769,09".

Inkassoforetaket sendte 27.8.24 kombinert betalingsoppfordring/varsel før sak reises/varsel før tvangsfullbyrdelse. Kravet var kr 50 282,07, inkludert renter og kr 1 400 i utenrettslige

inkassokostnader.

Fordringshaver har bekreftet overfor klager at hovedkravet er betalt, men at det gjenstår en rest på kr 1 400.

Klager har anført at han ikke er pliktig å betale inkassokostnadene.

Inkassoforetaket har anført at kravet på inkassokostnadene er korrekt. Oppsigelsesbrevet blir produsert ved manglende betaling på faktura og purring.

Finansklagenemnda Inkassos begrunnelse

Klagen gjelder, slik nemnda forstår den, særlig bankens og senere inkassoforetakets håndtering av klagers kredittkortavtale, særlig manglende hensyntagen til det beløpet som han innbetalte i misligholdsperioden. Inkassoforetaket har under saksforberedelsen blitt foreholdt avtalens vilkår om oppsigelse av kreditten og har uttalt seg om dette.

Klager betalte til slutt også inkassosalæret, men sendte klage samme dag slik at nemnda anser betalingen som foretatt under forbehold.

Utgangspunktet i saken er det som er betegnet som "alminnelige vilkår" for Mastercard. Kredittgrensen var kr 50 000, og i følge avtalen pkt. 9.2 skulle kortutsteder (banken) hver måned sende kortholder (klager) en faktura med et minimumsbeløp som klager pliktet å betale. I følge avtalens pkt. 24 kunne banken si opp avtalen skriftlig med "minst to måneders varsel" dersom årsaken til oppsigelsen ble opplyst eller alternativt skriftlig heve avtalen med umiddelbar virkning dersom det forelå vesentlig mislighold. Som vesentlig mislighold nevner avtalen blant annet "betalingsmislighold".

Inkassoloven § 9 første ledd bokstav a lyder slik:

Før en inkassator kan sette i verk inkassotiltak, skal fordringshaveren eller inkassatoren

- a. etter kravets forfall ha sendt skyldneren skriftlig varsel om at inkasso vil bli satt i verk.

Dette innebærer at inkasso ikke kan iverksettes før kravet er forfalt. I vår sak betyr det at lånet i sin helhet ikke kunne sendes til inkasso før det var forfalt og som nevnt, kunne det ikke skje før minst ett av avtalens to alternativer var oppfylt.

I brev 1.6.24 som har overskriften "Varsel om oppsigelse av [bankens navn] Mastercard", skriver banken at den ikke har mottatt "innbetaling fra deg på betalingspåminnelse med forfall 1.6.24" og videre at klager, for å unngå oppsigelse av kreditten, måtte betale kr 1 677 innen 15.6.24, idet manglende betaling ville føre til at hele kontoen som på dette tidspunkt var kr 47 893, ville forfalle til betaling. I inkassovarslet som banken sendte 17.6.24, kreves hele saldoen betalt innen 1.7.24 med mulighet for å unngå flere omkostninger og oversendelse til inkasso ved å betale et beløp på kr 1 659. Kortet ble samtidig sperret.

Etter nemndas syn innebar dette at det i realiteten gikk kun 17 dager fra oppsigelsen ble varslet til den ble iverksatt, noe som er i strid med avtalen som krever to måneders frist ved oppsigelse av kreditten.

Dersom oppsigelsen skal vurderes som heving, jf. det andre alternativet, krever avtalen vesentlig mislighold.

Det er fordringshaveren og innklagede som har bevisbyrden for at det forelå vesentlig mislighold da kreditten ble stoppet.

Professor Trygve Bergsåker, som også leder Finansklagenemnda Bank, skriver om dette krav i sin bok Pengekravsrett, 4. utgave 2019 s. 40 blant annet:

Av betydning er særlig betalingsmisligholdets varighet, beløpets størrelse, om betalingsmislighold har funnet sted tidligere, og hvilken sikkerhet kreditor har for fordringen. Ved vurderingen kan man også ta hensyn til de konsekvensene full og umiddelbar innfrielse vil få for skyldneren og andre (...).

Det følger av Finansklagenemnda Banks praksis at mislighold av to terminer normalt ikke er tilstrekkelig for at vesentlighetskravet skal være oppfylt, jf. blant annet avgjørelse 2021-542, og denne praksis legger også nærværende nemnd til grunn. Det må derfor noe mer til for at kravet til vesentlighet skal anses oppfylt.

I vår sak dreier det seg kun om mislighold av en termin, og samlet saldo overskred ikke den øvre kredittgrensen. Dette innebærer at oppsigelsen/hevingen ikke var i tråd med avtalen, og at inkassoforetaket iverksatte utenrettslig inkasso uten at hele saldoen var forfalt til betaling.

Banken sendte en betalingspåminnelse 21.5.24 med betalingsfrist 1.6.24. Varslet om oppsigelse av kreditten ble sendt samme dag. Det er etter nemndas syn også i strid med god inkassoskikk, idet en betaling foretatt på fristens siste dag er å anse som rettidig, jf. inkassoloven § 9 andre ledd siste setning.

Den siterte bestemmelsen i inkassoloven inneholder også et krav til varslets innhold. Det kreves at inkassovarslet er klart og utvetydig, og at det ikke inneholder uriktige eller villedende opplysninger.

Inkassovarslet innledes med en påstand om at "Vi har fortsatt ikke mottatt innbetaling fra deg etter at vi sendte 'Varsel om oppsigelse ...'." Dette er uriktig, idet klager tre dager før varslets datering betalte kr 1 391. Betalingen er heller ikke hensyntatt i det beløpet som kreves innbetalt. Selv om innbetalingen er hensyntatt på side to i varslet, er det forvirrende og gir i teksten uttrykk for at situasjonen er verre enn den i virkeligheten var. Selv om beløpet var noe lavere enn det minimumsbeløpet som var grunnlaget for oppsigelsen, burde det etter nemndas syn vært hensyntatt både ved å redusere beløpet som ble varslet og i selve teksten.

Det heter videre i varslet at "For å unngå flere omkostninger og oversendelse til inkasso, må du minimum betale kr 1659,00 innen forfall." Utsagnet gir uttrykk for at unnlatt betaling nærmest med nødvendighet vil føre til at klager må betale omkostningene. Dette er i strid med langvarig og sikker nemndpraksis, idet det tilslører klagers rett til å unngå plikten til å betale utenrettslige omkostninger hvis han har innsigelser mot hovedkravet og fremsetter dem i tide, jf. inkassoloven § 17 andre ledd.

Nemnda er etter dette kommet til at fordringshaveren i dette tilfellet har opptrådt i strid med god inkassoskikk ved ikke å bringe kravet til forfall på en korrekt måte og ved å sende et inkassovarsel som er i strid med loven.

Inkassoforetaket har imidlertid en selvstendig plikt til å vurdere et kravs rettmessighet før det iverksettes inkasso ved utsendelse av betalingsoppfordring. Dette fremgår direkte av inkassoloven § 10 første avsnitt. Selv om en inkassator i hovedsak bør kunne stole på informasjon som gis av fordringshaveren, bør foretaket, før det påtar seg oppdraget, gjennomgå fordringshaverens standardvilkår og påse at fordringshaver, når denne selv skal foreta oppsigelse av kredittavtalen og sende inkassovarsel, ikke bringer kredittavtalen til opphør før det er rettslig grunnlag for det, og at selve inkassovarslet holder seg innenfor inkassolovens rammer.

Inkassoforetaket har i sitt svar ikke uttalt noe om sin egen rolle knyttet til oppsigelse/heving av kredittavtalen selv om sekretariatet i brev 28.1.25 foreholdt det for en tidligere avgjørelse der nemnda påpekte at det var i strid med god inkassoskikk ikke å forholde seg til det som var avtalt dersom man ønsket å terminere en kredittavtale. Inkassovarslet inneholder som påpekt, også formuleringer som inkassoforetaket selv burde sett var i strid med både faktiske forhold og

nemndas tidligere praksis.

Inkassoforetaket har etter det som er opplyst i saken, unnlatt å forholde seg til dette og fremsatte i stedet i betalingsoppfordringen et salærkrav beregnet etter et krav til og med kr 50 000. Etter nemndas syn har også inkassoforetaket etter dette opptrådt i strid med god inkassoskikk.

Klagen har etter dette ført frem, og inkassoforetaket plikter derfor å betale tilbake det allerede betalte salæret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Inkassos konklusjon

Klager gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Marte Charlotte Knudsen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).